

*Išbandymai, intrigos,
maras ir viską
įveikianti meilė
XVII amžiaus
Londone*

CHARLOTTE
BETTS

Vaistininko duktė

Alma littera

1 skyrius

Suzana stovėjo prie vaistinės lango, kur buvo šviesiau, ir užsisvajojusi piestoje grūdo dvokiančios sieros gabaliukus, retkarčiais dirstelėdama į pasaulį. Kaip įprasta, Laivyno gatvė knibždėjo it skruzdėlynas. Auštant iškritęs sniegas jau pajuodo nuo suodžių, kuriuos pažėrė nuodingas debesis, atslinkęs nuo Laimhauso plytinių degimo krosnių, o nutekamojo griovio kraštuose spindėjo ledokšniai. Aidėjo bažnyčių varpai, skalijo šunys, pro šalį be paliovos plaukė žmonės.

Pokšt – į lango stiklą atsitrenkė sniego gniūžtė. Pažadinta iš tingaus svajingumo, Suzana aiktelėjo ir net paleido iš rankų grūstuvą. Už lango kvatojo benamis padauža.

– Velniūkštis!

Širdis daužėsi. Ji pagrūmojo kumščiu. Žiūrėjo, kaip vaikėzas nuskuodžia nardydamas tarp žmonių, bet paskui žvilgsnį patraukė per sniegą atbrendantis vyriškis tamsia skrybėle ir tamsiu apsiaustu.

Jis žengė per minią lėtai, it vilkas, sėlinantis mišku, ir jai pasidarė smalsu. Kai žmogus priartėjo, ji atpažino gydytoją, vieną retesnių tėvo klientų. Jam atsargiai apėjus arklio paliktą krūvą ir išmestą kopūsto galvą, tapo aišku, kad jis eina į vaistinę. Ji atvėrė duris.

– Labas rytas, – pasisveikino ir sudrebėjo nuo šalčio gūσιο.

Jis kilstelėjo skrybėlę, bet nenusišypsojo.

– Ar ponas Leitenas namie?

– Šiuo metu ne. Gal galiu kuo padėti?

– Abejoju...

Ji apmaudžiai atsiduso. Kodėl jam atrodo, jog ji nieko neišmano, nes sijonuota?

– Prašom pasakyti, sere, ko pageidaujate.

– Aš *pageidauju* savo pageidavimus aptarti su jūsų tėvu, – režė vyriškis tokiu tonu, kad Suzana taip ir panūdo atsikirsti, bet užgniaūzusi pyktį tik tarė:

– Jis išėjo tirti pastoriaus šlapimo.

Suraukęs tamsius antakius, daktaras nusimovė pirštines ir ėmė trinti sužvarbusias rankas.

– Mano reikalas skubus. Prašau jam pasakyti, kad buvo užsukęs daktaras Embrouzas ir prašė ateiti, kai grįš.

– Gal galėčiau jam pasakyti, ką norite aptarti?

Patylėjęs daktaras Embrouzas gūžtelėjo.

– Turiu ligonį, kenčiantį nuo akmens šlapimo pūslėje. Leitonas yra užsiminęs, jog tokiais atvejais pagelbėjo jo vaistai. Ligonio sveikata ne iš stipriųjų, jam dusulys, todėl operuoti nepatartina. Ar galite prisiminti receptą?

– O, manau, taip. – Lipšniai šypsodama, Suzana taip energingai grūstuvu pamaišė sugrūstą sierą, jog milteliai pakilo troškiau debesėliu. – Kai yra akmenų, tėvas paprastai pataria spirito, opijaus tinktūros ir kadagių aliejaus mišinį. Reikia dėti arbatinį šaukštelį į stiklinę sėmenų nuoviro, saldyto medumi.

Daktaras Embrouzas sukosėjo prisidengęs burną nosine.

– Tikrai žinote?

– Be abejo. O nuo dusulio galite pabandyti amoniakinį vandeni su jūrsvogūnių sirupu.

Daktaras Embrouzas kilstelėjo antakius, ir Suzana vos susilaukė neišsišiepusi.

– Gal pasišildytumėt prie židinio, kol suruošiu vaistus? – tarė ji.

– Ar žinote dozes?

– Aš jau įgudusi taisyti vaistus pagal tėvo receptus.

Ir ji nuėjo į vaistų ruošyklą kambario gale, nišoje už užuolaidos. Vogčia žvilgtelėjo pro plyšį: manydamas, jog ji nemato, jis

pasikėlė apsiaustą ir atsuko ugniai nugarą. Sutramdžiusi juoką, ji ėmėsi darbo. Supylus į buteliuką antrąjį vaistą, sutilindžiavo varpelis. Atitraukusi užuolaidą pamatė, kad į vidų įžengė dailiai apsirengusi dama.

– Prašom sėstis prie ugnies, aš tuojau jus aptarnausiu, – pakvietė ją Suzana.

Ji padavė daktarui Embrouzui abu buteliukus ir, norėdama, kad jis dar apsilankytų vaistinėje, mandagiai pasiteiravo:

– Tikiuosi, apšilote? – Dar pamanė, gal reiktų jam pasakyti, kad jis išsitepęs nosį sieros milteliais, bet apsigalvojo. – Girdėjau, šitas šaltas vėjas pučia net iš Rusijos, štai kodėl nuo gruodžio neatlėgsta šaltis.

– Gal ir gerai, – tarė daktaras. – Šaltis prilaiko marą.

– Išskyrus, aišku, švento Žilesio parapiją. Melskimės, kad speigas iššaldytų ligą.

– Tai jau taip. Užrašykit vaistus į mano sąskaitą.

Ir linktelėjęs jis išėjo.

Galvodama, ar jis čiulpia citrinas, kad apsisaugotų nuo ligos, žiūrėjo, kaip jis vėl nutolsta Laivyno gatve. Kaip gaila, jog šis dailus juodbruvas vyras nepasižymi malonesnėmis manieromis!

Naujoji klientė buvo šviesiaplaukė maždaug Suzanos amžiaus moteris, pasipuošusi kailiu apkraštuotu apsiaustu, iš po kurio kyšojo tamsiai raudonas sijonas. Pasistiebusi ji apžiūrinėjo krokodilo iškamšą, kabančią ant vienos lubų sijos. Pasibjaurėjusi suraukė nosytę.

– Nejaugi tikras?

– Žinoma! Pargabentas iš Afrikos. Tėtis jį pirko iš vieno jūreivio.

Suzana dar prisimena, su kokia baime ir susižavėjimu jį pasitiko prieš daugel metų. Atsargiai pirštu palietė jo kietą žvynuotą odą ir krūptelėjo susidūrusi su dygiomis stiklinėmis akutėmis. Jos jaunėlis brolis Tomas tūnojo po prekystaliu tol, kol motina įtikino jį, jog padaras negyvas.

– Ar čia pono Leiteno vaistinė „Vienaragis ir slibinas“?

– Juk matote – virš durų iškaba.

– Ar ponas Leitenas namie?

– Šiuo metu jo nėra. Gal galiu kuo padėti?

Sučiaupusi lūpas, ji nužvelgė Suzaną.

– Aš norėčiau... – Kiek suraukusi kaktą, ji permetė akimis lentynas su buteliukais ir stiklainiais. – Taip, reikėtų rožių vandens. Sakykite, – pridūrė pirštinėtu pirštu braukdama per prekystalį, – kiek šiame name židinių?

– Na, mes turime tris miegamuosius, svetainę, valgomąjį, dar šitą vaistinę ir virtuvę, – apstulbusi išvardijo Suzana.

– Namas trumpas ir nuo senumo sukrypęs.

– Tačiau platus. – Suzana atsilošė iš apmaudo užtrausdama. – O svetainės sienos apkaltos, be to, kiemas geras.

Moteris atsiduso.

– Ką gi, manau, patenkinamas.

Ji pažėrė ant prekystalio saują monetų, pasiėmė rožių vandens buteliuką ir palaukė, kol Suzana jai atidarys duris.

Pagaliau atsikračiusi įkyriosios moteriškės, Suzana pastovėjo tarpdury žvelgdama į gatvę už laukiančio portšezo. Pamatė pameistrį Nedą, parkepėstuojančią namo: grįžo nunešęs poniai Lein piliulių dėl kepenų. Dūlino nukoręs galvą prieš aštrų vėją, ir ji suprato, jog jis tuoj susidurs su išeinančia kliente.

– Nedai, atsargiai! – šūktelėjo ji.

Jis dar spėjo atšokt į šalį vos neatsitrenkęs į damą, žengiančią prie savojo portšezo.

Priekaištingai dėbtelėjusi Suzanai, ji užrietė nosį ir mostelėjo nešikams eiti.

– Žiūrėk, kur eini, Nedai! – subarė pameistrį Suzana.

Užtrenkęs paskui juodu lauko duris, trepsėdamas sušalusiomis kojomis, jis nusiskubino prie židinio šildytis rankų.

– Varge mano! – piktaite metė Suzana, suezinta abiejų ką tik išėjusių klientų. – Atsinešk šluotą ir sušluok visą tą sniegą nuo batų, kol nevirto klanais.

– Atsiprašau, panele.

– Tada gali iššveisti indus.

– Bus padaryta, panele.

Pūsdamas pirštus, jis atsinešė iš nišos šluotą ir ėmė šluoti grindis.

Suzana atlyžo. Kartais Nedas jai primindavo brolių Tomą, gyvenantį tolimojoje Virdžinijoje. Nukėlusi nuo lentynos molinį puodą šaukštu pakabino lipnios košės ir užtepė ant rudo popieriaus skiautės.

– Še, pasitėpk nuožvarbas, – tarė paduodama jam tepalą, – ir oda nesuskeldės. Ir nepamiršk išvalyti indų!

Paėmusi nuo stalo piestą su sieros milteliais nusinešė į nišą taisyti kremą nuo spuogų.

Visus dvidešimt šešerius savo gyvenimo metus ji praleido vaistinėje, su ja susiję brangiausi prisiminimai. Seikėdama sudedamąsias dalis ir maišydama tepalą ėmė niūniuoti prisiminusi, kaip vaikystėje abu su Tomu mokėsi sudėties dėliodami piliules. Prisiminė bandymus su svertuvu: kaip negalėjo atsistebėti, jog didžiulis pėdas džiovintų šalavijų sveria lygiai tiek, kiek ir mažytis švino gabaliukas. Ketaus piestoje, toje pačioje, kurią naudojo ir dabar, iš kiaulės taukų, švino baltalo ir terpentino ji maišydavo lipnius tepalus nudegimams gydyti. Skaityti išmoko susipažinusi su lotyniškais raidėmis, išrašytomis ant vaistažolių indų, kuriais buvo nukrautos lentynos pasieniais, o rašyti – apvedžiodama dailų tėvo raštą ant medinių stalčių etikečių.

Traukdama saldų sakais dvelkiantį kvapą, dabar ji virino rozmarinų ir medaus mikstūrą. Šalti orai ir kenksmingas Londono rūkas buvo palankus tėvo verslui, nes žiemą dauguma klientų nuolat kosėdavo. Laižydama nuo piršto medų dirstelėjo pro užuolaidos plyšį – užsigulęs ant prekystalio, Nedas skudurėlio galu žaidino katę. Staiga skubiai klestelėjęs ant grindų ėmė valyti molinius indus.

Kornelijus Leitenas įvirto pro duris nešinas didele dėže, ją padėjo ant prekystalio tarp cukraus kūgio ir indo su dėlėmis. Nuo šalčio nosis užraudo kaip vyšnia.

– Ką pirkai, tėti?

Jis lėtai atrišo virvutę.

– Leisk man! – šūktelėjo ji ir pagriebusi peilį perpjovė mazgą.

– Niekada negali palaukti, Suzana!

Kornelijus atsargiai nuvožė dangtį.

Suzana aiktelėjo spėjusi įžiūrėti tamsias vilnas. Nejau šuniukas? Tačiau tėvui nuėmus vaškinį popierių nusivylė pamačiusi, jog apsiriko.

Ištraukęs peruką, Kornelijus išpurtė ilgas blizgančias juodas garbanas.

– Kaip atrodo? – paklausė.

– Nuostabiai. Užsimauk!

Nekantrumu degančiomis akimis, jis nusitraukė kasdienį peruką, kuklų ir šviesiai kaštoninį, nešiojamą jau kažki kiek metų, atidengdamas trumpus pražilusius nuosavus plaukus. Tada pagarbiai užsimovė parsineštą pirkinį.

Suzana išpūtė akis.

– Suzana?

Ji spoksojo netekusi žado. Tėvas buvo tikras gražuolis: aukštas, tamsiaakis, atlašus, bet ji niekada nelaikė jo puošėiva. Iš tikrųjų visada turėdavo ilgai jį įkalbinėti, kad įsigytų naują apsiaustą ar kelnes, o jo skrybėlė buvo gėdingai senamadiška. Bet šis perukas reiškė didžiulę permainą. Pavertė jį elegantišku, bet svetimu, ir jai pasidarė nejauku.

– Na? – susirūpinęs paklausė jis.

– Nepaprasta, – pagaliau ištarė ji. Kilstelėjo vieną šilkinę garbaną, beveik siekiančią pusiaują. – Labai gražus. – Ji ieškojo žodžių. – Tave vos atpažįstu. Su juo atrodai toks... jaunas.

Jo veide švystelėjo šypsnyšys.

– Atrodot, sere, visai kaip mūsų karalius.

Kornelijus griežtai pažvelgė į pameistrį.

– Turi kada tuščiai plepėti, Nedai? Gal tau paieškot užsiėmimo? Reikia iššveisti vario katilą kieme. Bet pirmiausia, aišku, nuo jo nugrandyk ledą...

Nedas uoliai palinko prie valomo indo.

– Šnekėjaisi su senu savo bičiuliu Ričardu Beriu, – toliau kalbėjo Kornelijus, linksmai žvelgdamas į Suzaną. – Sakė, kad ma-

dingesnė išvaizda išeis į naudą verslui. Gal reikėtų ir naujos skrybėlės?

– Jau kelintą mėnesį siūlau!

– Nejaugi?

– Tėti!

– Turiu dar ką aplankyti. Ar išvlei mėlynąjį apsiaustą?

– Žinoma.

– Tada, jeigu čia nesu dėl ko nors reikalingas...

– Oi, pamiršau. Daktaras Embrouzas prašė užėiti, jis nori pasitarti dėl ligonio, turinčio šlapimo pūslės akmenį. Aš jam sutaisiau vaistų.

– Gerai, gerai.

Kornelijus pasiėmė senąjį peruką ir užlipo į viršų.

Suzana nulydėjo jį akimis. Kas čia jam pasidarė, kad taip staiga ėmė rūpintis išvaizda? Kraipydama galvą, ji nulindo už užuolaidos sudėti į indelius sieros tepalo. Kaip visada, prireikus dėlioti paruoštą šį tepalą, prisimindavo vakarą prieš vienuolika metų, kai padėjo motinai atlikti tokį patį darbą. Švelnus motinos balsas įstrigo Suzanai atmintyje, lyg viskas būtų buvę vakar, prisiminė, kaip jos ranka meiliai paglostė pūpsantį pilvą. Tai buvo likus dviem dienoms iki jos mirties, ore taip pat kaip šiandien tvyrojo sieros smarvė, sumišusi su įprastais rožių vandens ir vaško, saldymedžio ir pelynų aliejaus, terpentino ir džiuštančių vaistažolių aromatais. Tai vis buvo tėvo verslo kvapai, Suzanai įaugę į kraują.

Klanktelėjęs durų varpelis grąžino ją į dabartį, ir ji apsidžiaugė išgirdusi Martos balsą. Iki vestuvių Marta gyveno kaimyniniame name, dvidešimt metų buvo geriausia jos draugė, nors ir puritoniškų polinkių. Atitraukusi užuolaidą, Suzana nuėjo pasitikti jos.

Marta, kaip visada standinta prijuoste, tamsius plaukus sukčiusi po kyku, bučiuodamasi atšlijo.

– Ūū! Kas čia šį kartą?

– Nieko pavojingo! Tik tepalas odai.

– Kvapas tikrai turėtų atbaidyti spuogus.

Marta išbalo kaip drobė ir plonyčiais pirštais užsiėmusi burną ėmė ryti seiles.

– Nejaugi taip baisu?

Marta silpnai šyptelėjo.

– Šiuo metu menkiausias kvapas suerzina skrandį, – paaiškino prispausdama delnus prie prijuostės. – Atėjau paprašyti to imbierų antpilo, kurio man sutaisei praėjusį kartą...

– Praėjusį kartą? Ak, Marta! Negi vėl laukiesi? Mažulė Elis dar nenujunkyta.

– Žinau, – atsiduso Marta. Po rudomis akimis blyškiame veide tamsavo ratilai. – Aš Robertą įspėjau, kad, jeigu jis nusamdys Elis žindyvę, tikriausiai vėl pastosiu, betgi žinai, kokie tie vyrai užsispyrėliai.

– Užsispyrėliai ir keistuoliai, – pridūrė Suzana, galvodama apie naujausią tėvo pirkinį. Iš po prekystalio ištraukusi taburetę nuo viršutinės lentynos nuėmė imbierų antpilo indą, auksinio skysčio įpylė į butelį ir jį užkimšo kamščiu.

Girgždėdamos atsivėrė laiptų durys ir išlindo Kornelijus, pasidabinęs naujuoju peruku ir geriausiu – mėlynuoju – apsiaustu. Pasmakrėj kyšojo daugiau nėrinių negu visada, batus puošė nauji mėlyni kaspiniai. Jį gaubė levandų vandens aromatas ir kažkoks drovus išdidumas.

– Kaip jautiesi, Marta?

Strazdanotas Martos veidelis iš balto virto raudonu, ji tūptelėjo.

– Dėkui, pone Leitenai, puikiai.

Kornelijaus akys nuo antpilo butelio nuslydo prie juosmens.

– O mažiukai?

– Irgi puikiai.

– Tai gerai, daugiau tavęs negaišinsiu. – Jis paėmė lazdelę sidabriniu antgaliu. – Suzana, vakarienės manęs nelauk.

Išėjęs į Laivyno gatvės šurmulį, jis kilstelėjo lazdelę stabdydamas pravažiuojančią samdomąją karietą. Marta žiūrėjo į draugę išplėtusi akis.

– Tavo tėvas toks pasikeitęs. Iki tol nepastebėjau, kad toks gražus vyras.

Martai išėjus, Suzana ėmė spėlioti, kurgi išėjo šitaip išsipustęs tėvas.

Po dviejų savaitių, kai kartu su tarnaitė Dženit Suzana kepė saldžius riestainėlius, į virtuvę įžengė Kornelijus. Mindžikavo priešais židinių žiūrėdamas, kaip Suzana daužo cukraus gabalą, o Dženit plauna iš sviesto druską. Ant stalo gulėjo atverstas žmonos receptų sąsiuvinis, reikiama vieta buvo pažymėta sudžiūvusia levandų šakele.

– Ar ko norėjai? – po kiek laiko paklausė Suzana.

Kornelijus paėmė levandą, pasukiojo tarp pirštų.

– Mėgstamiausia tavo mamos gėlė, – pasakė.

– O mes kepame tavo mėgstamiausius sausainius.

– Matau.

Jis padėjo levandą į vietą, tačiau taip negrabiai, kad sąsiuvinis nukrito ant grindų. Iš jo išslydo pluoštas lapelių, Suzana atsitūpusi surinko juos ir įkišo atgal tarp brangiųjų lapų.

– Tėti, kodėl tau nepasėdėjus svetainėje? Kai sausainiai iškeps, tau nunešiu.

– Taip, turbūt bus geriausia. Noriu tau kai ką...

– Pasakyti?

Ji atsargiai sumušė į dubenį kiaušinius.

– Vėliau.

– Nerimsta kaip blusų apnikta katė, – šluostydamosi į šonus rankas tarė Dženit jam išėjus. – Man rodos, bus kažką sumanęs.

Kai riestainėliai iškepė, Suzana apibarstė juos cukraus pudra ir nunešė į svetainę; Kornelijų rado stovintį prie lango ir žiūrintį į gatvę. Atsisuko nerimo perimtu veidu.

– Tėti, kas atsitiko? – staiga susijaudinusi paklausė ji.

– Tu tokia panaši į savo motiną. Kartais, pamatęs tavo puikiuosius kaštoninius plaukus, beveik patikiu, kad Elizabeta sugrįžo pas mane.

– Man ir neatrodo, kad ji mus paliko.
– Žinau. – Jis giliai atsiduso. – Bet vis dėlto jos nebėra. O praėjus vienuolika ilgų metų. Tu man esi didžiausia paguoda, ypač iškeliavus Tomui.

Ji spustelėjo jam ranką.

– Mes abu esame vienas kitam paguoda.

Staiga jis nusisuko ir nudrožė prie židinio.

– Suzana, bijau, kad būsiu tau nusikaltęs.

– Nusikaltęs? Kokiu gi būdu?

– Aš elgiuosi savanaudiškai. Tavo draugija man tokia brangi, jog laikau tave prie savęs...

– Bet šito aš ir noriu!

– Tu išmokai mano amato geriau už visus pameistrius, kokių esu turėjęs per tuos metus, o tavo rašysena dailesnė už mano. Net lotyniškai moki ne prasčiau už bet kurį mokytą vyrą. – Jis kreivai šyptelėjo. – Tačiau tu jau turėtum būti ištekėjusi, apsupta būrio mažylių kaip Marta.

– Aš niekada nenorėjau vaikų.

Aišku, tai nebuvo tiesa. Ji norėjo vaikų kaip ir kiekviena moteris, bet... Prisiminusi sudrebėjo.

– Taip ir nepasistengiau surasti tau vyro.

– Esu visiškai laiminga tvarkydama tavo namus. Be to, ar galėčiau rasti vyrą, kuris priligtų tau?

Žinoma, būta Nikolo, tačiau tėvas nemanė, jog jis tinkamas jai. Dar buvo jaunuolis iš Esekso jukiomis akimis, tiekiantis vaistinei vaistažoles...

– Suzana, laikai keičiasi.

– Ką nori pasakyti?

Nežiūrėdamas į akis, jis suėmė jos rankas.

– Myliu tave, kaip kiekvienas žmogus myli savo dukterį, bet mes jau per ilgai gedime tavo motinos. Aš apsisprendžiau. – Ir vis tiek nežiūrėjo jai į akis. – Ketinu parsivesti naują žmoną.

Ji sumišusi susijuokė.

– Negalima juokauti tokiais dalykais.

Jis sučiaupė lūpas.

– Aš aiškiai pasakiau, kad vėl ketinu vesti. Ir susipažinau su tinkama moterimi, našle.

– Bet mes puikiai išsiverčiame. – Suzana padėjo jam tvarkyti vaistinės apskaitos knygą ir žinojo, kad jie daug turtingesni, negu galima įtarti iš kuklios jų buities. Suglumusi ji papurtė galvą. – Tavo senatvė aprūpinta, tau nereikia vesti dėl turto.

– Šis dalykas neturėjo jokios įtakos mano sprendimui. Toji moteris nekalta, kad vyrui mirus atsidūrė sunkioje padėtyje.

– Ji negavo jokio palikimo?

Kornelijus nudelbė akis.

– Tada nesuprantu. Kam tau prireikė vesti?

– Todėl, kad laikas. Todėl, kad man reikia... draugės.

– Draugės? Bet mes turime vienas kitą! Viską darome kartu. Kokios dar draugystės tau reikia?

Kornelijaus veidas užraudonijo kaip košenilio dažų indeliai sandėliuke.

– Vyrui žmona reikalinga tam, kad...

Pristigęs žodžių, jis bejėgiškai mostelėjo.

Staiga ji suvokė, ką jis turėjo galvoje, ir pati užraudo kaip aguona. Jai niekad net neateidavo į galvą, kad jos tėvas gali turėti tokių poreikių.

– Toji moteris nekantrauja susipažinti su tavimi.

– Aš nenoriu su ja susipažinti! – Pirštai ėmė tirpti, kūną nukrėtė šiurpas. – Tėti, tai beprotybė! Pagalvok...

– Gana! Poryt aš ją pakviesiu vakarienės. Su Dženit spėsime paruošti vaišes, – nukirto jis tonu, nepripažįstančiu jokių prieštaravimų.

Nurijusi seilę, Suzana atsilošė ir stovėjo tiesi kaip styga.

– Ar galima sužinoti tos našlės pavardę?

– Pointer. Arabella Pointer. Gražus vardas, tiesa? Turi du sūnus ir dukrą Harietą, labai norinčią su tavim susidraugauti.

– Tėti, nedaryk to. Juk viskas pasikeis!

– Mano nuomonė tvirta.

Jis nususuko ir paėmė nuo stalo kažkokią knygą. Pokalbis baigtas.

Suzana grįžo į virtuvę iš netikėtumo linkstančiais keliais.

Kad ponija Pointer negalėtų prikibti prie savo naujų namų, Suzana su Dženit ėmėsi darbo. Suspaudusios lūpas šlavė ir plovė prieškambarį, laiptus ir svetainę nuo viršaus lig apačios, naikindamos suodžių apnašą, susidariusį nuo anglimis kūrenamo miesto smogo.

Raudonomis rankomis, beveik verkdamą nuo puodų šveitimo, Dženit išnešė į kiemą kilimus ir tol daužė, kol iš burnos virsantis garas sumišo su dulkių debesimi. Suzana arklio uodegos ašutais blizgino alavinę lėkštę, kad spindėtų rodydama veidą lyg tvenkinio vanduo po audrotu dangumi. Žiūrėjo į savo atspindį užsigalvojusi, mėgindama suprasti, kodėl tėvas panorio pakeisti jų gyvenimą. Jautėsi skaudžiai užgauta, kad jis nepasisakė esąs vienišas. O ji manė, kad jie tokie artimi bičiuliai, jog neturi jokių paslapčių nuo vienas kito.

Svetainėje Suzana keturpėščia trynė plačias guobines grindų lentas pačios pasidaryta mastika iš vaško ir levandų aliejaus, jausdama, kaip su kiekvienu moju vis labiau įsiplieskia iki tol tik rusenęs apmaudas. Kas gi toji turto medžiotoja našlė, drįstanti manyti, jog gali užimti Suzanos mamos vietą? Ir kodėl Harieta, šitos įsibrovėlės duktė, įsivaizduoja, kad jiedvi gali būti draugės?

Kitą rytą Kornelijus iš užrakintos komodos miegamajame atskaičiavo saują monetų ir įdėjo Suzanai į delną.

– Primygtinai prašau nešykštauti ruošiant šventinę vakarinę, – pasakė.

Suzana išpūtė akis. Abejojo, ar per visą aną mėnesį maistui išleido tiek pinigų. Šiaip jau pripratintos prie taupumo, Suzana ir Dženit, brisdamos per sniegynus į turgų, ginčijosi, ką gaminti, ir pagaliau sutarė, jog jautienos ir austrių apkepas pagal ypatingą mamos receptą turės būti pagrindinis vaišių patiekalas.

Praėjo beveik dvi valandos, kol jiedvi grįžo nešinos pintinėmis su produktais, tinkamais puotai, kurios Kornelijus tikėjosi savo būsimos nuotakos garbei. Sustingusios į ragą, jos nusivilko įdrėkusius apsiaustus ir užkūrė krosnį. Sugrubusiomis nuo šalčio rankomis Suzana minkė tešlą, Dženit užkaitė avieną ir ėmė lupi ropes. Kočiodama tešlą, Suzana nesiliovė širdyje melstis, kad tėvas apsigalvotų ir atšauktų šitas nepageidautinas vedybas.

Atidaryti austres užtruko ilgiau, negu jos tikėjosi, tad abi su nerimo, ar ne per daug užsimojo turėdamos tiek nedaug laiko. Šventos Nuotakos bažnyčios laikrodžiui išmušus be penkiolikos tris, Suzana nusijuosė prijuostę ir Dženit paliko dirbti riebaluoto darbo – vartyti iešmo su kepančiais viščiukais.

Viršuje Suzana apsilviko savo geriausią žalio šilko korsažą ir užsimovė sijoną su auksinės spalvos damasto pasijoniu. Atvožusi inkrustuotą dėžutę išsiėmė vieną iš dviejų brangiausių savo turty. Užsimovusi motinos aukso grandinėle pabučiavo perlo pakabutį ir tik tada paleido ant krūtinės. Kitas lobis gulėjo dėžutėje suvyniotas į mėlyno aksomo skiautę – miniatiūrinis motinos portretas. Dailininkui puikiai pavyko perteikti panašumą, ir jos amžinai jaunas veidas vis šypsojosi dukrai. Suzanai širdį vėl suspaudė pažįstamas skausmas netekus taip anksti mirties atimtos motinos. Kaip tėčiui iš viso gali ateiti į galvą ją kuo nors pakeisti?

Nusišluosčiusi akis suprato nebegalinti gaišti. Pasižiūrėjo į veidrodį. Ar bus gerai? Pakramtė lūpas, kad suplūstų kraujas. Kaip visada, garų pilnoje virtuvėje plaukai susiraitė smulkiomis garbanėlėmis, ji juos tik bent kiek suglostė, užsivožė nėrinių kepuraitę ir nubėgo žemyn į svetainę.

Kornelijus su naujuoju peruku ir geriausiu švarku žiūrėjo į gatvę.

– Ponia Pointer turi tuoj pat pasirodyti. Mieloji, atrodai puikiai. Man visada patiko šita žaluma, labai tinka prie akių.

Suzana pamanė, jog iš pavydo jos akys galbūt dar labiau pažaliavo.

– Viskas gatava, – tarė ji. – Dženit truputį pridedino karpį, bet aš jį nulupau ir apkroviau sviesto padažu su žolelėmis.

Priešais namus sustojo portšezas, ir Kornelijus atsitraukė nuo lango. Suzana, ne tokių dailių manierų, plakančia širdimi žiūrėjo laukdama pasirodant būsimosios pamotės. Teko nusivilti, nes moterį slėpė tamsus apsiaustas su gobtuvu. Per sniego pliurę ji atsargiai dėliojo kojas durų link.

Prieškambaryje sukaušėjo Dženit klumpės.

Nurijusi staiga plūstelėjusį šleikštulį, Suzana pagalvojo, kad tik Dženit nebūtų pamiršusi užsimauti švaraus kyko ir užsijuosti švarios prijuostės.

Kornelijus pabrėžtinai nerūpestingai atsišliejo į židinio atbrai-lą ir vėl pasitaisė rankogalių nėrinius.

Sunėrusi virpančias rankas, Suzana klausėsi aukštyn kylančių žingsnių.

Atsivėrė durys.

Suzana sulaukė kvapą. Įžengė ana įkyruolė, prieš kelias dienas apsilankiusi vaistinėje. Suzana susiraukusi žiūrėjo į ją.

– Nesitikėjau jūsų pamatyti, – tarė. – Ar jūs Harieta? Gal jūsų motina negalėjo ateiti?

Suėmė piktumas, kad jiedvi su Dženit sugaišo tiek laiko ruošai ir vaisėms, o tėvo išrinktoji ėmė ir nepasirodė.

Moteris tiktai kilstelėjo plonai išpešiotus antakius.

– Jau penkeri metai, kai mano motina mirusi, amžiną jai atilsį.

Kornelijus ištiesė rankas, ji atkišo pabučiuoti pudruotą skruostą.

– Arabela, koks malonumas matyti tave šiuose namuose.

– O man – būti čia, mielas Kornelijau.

– Noriu tave supažindinti su savo dukra Suzana.

Suzana suglumusi paspaudė siaurą šaltą letenėlę: tikėjosi iš-vysti keturiasdešimties ar penkiasdešimties metų našlę, o priešais stovi mergaitiška būtybė neužmirštuolių mėlynumo šilkinė su-knele. Gal tėvui protas pasimaišė?

– Mes jau pažįstamos, tėti, – tarė ji.

– Iš kurgi?

Arabela užkaito kaip rožė ir sulapsėjo blakstienomis.

– Prisipažinsiu, mielas Kornelijau, kad neatsispyriau smalsu-mui. Prieš porą dienų atėjau mažyčio pirkinio.

– Bet kodėl neliepei manęs pašaukti?

– Tavęs nebuvo namie, be to, dar nebuvai pasipiršęs, todėl nenorėjau prisistatyti. Ir ką būčiau galėjusi pasakyti mielajai Suzanai nepasirodydama pernelyg įžūli?

Tėvas pažvelgė į Arabelą taip ilgesingai, kad Suzana pasijuto baisiai nesmagiai.

– Tėtis sako, jog jūs turite dukterį? – tarė ji, išsklaidydama tarp jųdviejų sklandančius apžavus.

Arabela šypsodama atsisuko į Suzaną, lyg būtų tik dabar ją pastebėjusi.

– Harieta – mano vyriausioji, aštuonerių metų, tokia miela mergytė, pati įsitikinsi. Dar yra du sūnūs: šešiametis Metjus ir Džonas, ketverių metų.

– Bet... – Ši žinia užtelėjo ant Suzanos it ledinis vanduo. Tiesiog jai net nebuvo atėję į galvą, kad būsimosios pamotės vaikai tebėra maži ir tikriausiai turės gyventi po jos tėvo stogu. – Bet kur mes juos visus dėsime?

– Manau, kaip nors sutilpsime, tiesa, Kornelijau?

Ir Arabela spindulingai nusišypsojo.

– Taip, žinoma!

– O tu, mieloji Suzana, – pridūrė Arabela, – turėsi sesutę ir dar du broliukus.

Suzana žiūrėjo, kaip Arabela glosto tėvui ranką. Šita moteriškė jį užkerėjo! Ūmiai pasijuto nebegalinti būti viename kambaryje su jais.

– Eisiu pasižiūrėti vakarienės.

Virtuvėje Dženit ją sutiko išplėstomis akimis.

– Visai ne tokia, kokios tikėjaisi, – pasakė.

– Tikrai ne tokia, – pritarė Suzana, dar nepajėgdama suvokti taip pakrypusių įvykių. Jau ir taip blogai, kad tėtis užsigeidė vesti, tačiau ši mergiotė jam visai ne pora.

Suzana grįžo į viršų nešina padėklų su keptais viščiukais. Tarpduryje stabtelėjo pamačiusi, kaip Arabela tėvo glėbyje sukioja jo švarko sagą.

Kornelijus Arabelą paleido, bet į dukterį nė nepažvelgė, kai ta dėjo padėklą.

Vakarienė tikrai nusisekė. Ant stalo atkeliavo troškintas karpis, garsusis jautienos ir austrių apkepas, su ropėmis ir morkomis virtos avienos, obuolių pyrago, cukruotų svarainių ir puikaus sūrio. Tačiau beveik viskas liko nepaliesta. Kornelijų pernelyg kankino meilė, jis nenuleido akių nuo pamaiviško Arabelos veido, o Suzanai darėsi bloga pagalvojus, kokios permainos atslenka į jų namus.